

Archeologie Egypta – 1, Syllabus

Doc. Mgr. Jaromír Krejčí, Ph.D., Mgr. Martin Odler

Kurz studentům umožní orientovat se v problematice egyptské archeologie týkající se období od Předdynastické doby po konec Střední říše. Přednášející studenty seznámí s důležitými archeologickými lokalitami a jednotlivými typy památek, jejich charakterem, vývojem a jeho provázaností s politickými a sociálními proměnami staroegyptské společnosti v tomto období. Důraz bude zejména kladen na typologický vývoj královských i nekrálovských hrobek, chrámových staveb, ale také na zkoumání toho jak se společenská situace odrážela v podobě staveb sakrálního i profánního charakteru, povaze osídlení a využívání krajiny v uvedeném období. Během kurzu budou představena především tato témata:

1. Úvod do problematiky egyptské archeologie a archeologie obecně
2. Hrobky elity a královské hrobky Předdynastické a Ranědynastické doby
3. Královské pyramidové komplexy 3.-4. dynastie
4. Královské pyramidové komplexy 5.-8. dynastie
5. Nekrálovské hrobky Předdynastické doby a Ranědynastické doby
6. Nekrálovské hrobky Staré říše
7. Chrámy IV. a III. tisíciletí př. Kr.
8. Sídliště – konec IV. a III. tisíciletí př. Kr.
9. Hrobová architektura a pohřební výbava 1. přechodného období
10. Královské hrobové komplexy 11.-13. dynastie
11. Soukromé hrobky 11.-13. dynastie
12. Chrámové stavby 11.-13. dynastie
13. Sídliště 11.-13. dynastie

Atestace z tohoto kurzu bude udělena na základě ústní zkoušky.

Doporučená literatura a internetové zdroje:

B. KEMP, *Ancient Egypt: Anatomy of a Civilization*, London: Routledge 1991.

M. PARKER PEARSON, *The Archaeology of Death and Burial* Sutton Publishing Ltd., 1999.

M. A. HOFFMANN, *Egypt before the pharaohs: the prehistoric foundations of Egyptian civilization*, New York 1979,

R. F. FRIEDMAN, „The early royal cemetery at Hierakonpolis: An overview“, in: Raffaele, F., Nuzzolo, M. & Incordino, I., eds. *Recent discoveries and latest researches in Egyptology. Proceedings of the first Neapolitan congress of Egyptology, Naples, June 18–20, 2008*. Wiesbaden 2011, 67–86.

W. M. F. PETRIE, *The royal tombs of the First Dynasty I–II*, London 1900–1901;

R. SAID, *The Geology of Egypt*, Rotterdam a Brookfield, 1990;

R. KLEMM, D. D. KLEMM, *The stones of the pyramids: provenance of the building stones of the Old Kingdom pyramids of Egypt*, Berlin a New York 2010;

- S. AUFRÈRE, *L'Universe minéral dans la pensée égyptienne*. Le Caire. 1991;
- P. T. NICHOLSON, I. SHAW, *Ancient Egyptian materials and technology*, Cambridge 2000;
- Di. ARNOLD, *Building in Egypt: pharaonic stone masonry*, New York 1991;
- Di. ARNOLD, *Lexikon der ägyptischen Baukunst*, Zürich 1994;
- A. J. SPENCER, *Brick Architecture in Ancient Egypt*, Warminster 1979;
- M. LEHNER, *The Complete Pyramid*, Londýn 1997;
- R. STADELMANN, *Die ägyptischen Pyramiden: vom Ziegelbau zum Weltwunder. 2. überarb. und erw. Aufl.* Mainz am Rhein 1991;
- M. VERNER, *Pyramidy*, Praha 2008;
- M. BÁRTA. *Život a smrt ve stínu pyramid: staroegyptská hrobka a společnost v době stavitelů pyramid Staré říše*. Praha: Paseka, 2008.
- J. KREJČÍ. *Egypt v době stavitelů pyramid*. Praha, 2011;
- P. JÁNOSI, *Die Pyramidenanlagen der Königinnen. Untersuchungen zu einem Grabtyp des Alten und Mittleren Reiches*, Vídeň 1996 ;
- V. MARAGIOGLIO, C. RINALDI, *L'architettura delle piramidi menfite, II–VII*, Rapallo a Torino 1963–1977;
- H. RICKE, *Bemerkungen zur ägyptischen Baukunst des Alten Reichs I–II*, Káhira, 1944 a 1950;
- J.-PH. LAUER (P. LACAU), *La Pyramide à degrés – L'architecture. Tome I–V*, Le Caire, 1936-1962;
- A. LABROUSSE, *L'architecture des pyramides à textes. T. 1-2*, Le Caire, 1996, 2000;
- G. A. Reisner, *Mycerinus. The temples of the third pyramid at Giza*, Cambridge 1931
- G. A. REISNER, *A history of the Giza necropolis: a study of Egyptian civilisation in the Old Kingdom*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1955.
- P. JÁNOSI, *Giza in der 4. Dynastie: die Baugeschichte und Belegung einer Nekropole des Alten Reiches*. Wien 2005;
- J. KREJČÍ, *Abusir XVIII. The royal necropolis in Abusir*, Prague 2010;
- M. VERNER et al., *Abusir IX. The pyramid complex of Raneferef: the archeology*, Praha 2006;
- M. BÁRTA, F. COPPENS a H. VYMAZALOVÁ. *Abusir XIX: tomb of Hetepi (AS 20), tombs AS 33-35 and AS 50-53*. Prague 2010
- M. LEHNER, W. WETTERSTROM, eds. *Giza reports: the Giza Plateau Mapping Project Vol 1*. Boston 2007;
- A. MARIETTE, *Les mastaba de l'ancienne empire. Fragment du dernier ouvrage de A. Mariette, publié d'après le manuscrit de l'auteur par G. Maspero, Livraison 1–8*, Paris 1882–1885;
- P. MAŘÍKOVÁ VLČKOVÁ, a kol., *Hroby, hrobky a pohřebišťe starých Egyptanů*, Praha 2009;
- G. A. REISNER, *The Development of the Egyptian Tomb Down to the Accession of Cheops*, Cambridge 1936;

- Y. HARPUR, *Decoration in Egyptian tombs of the Old Kingdom: studies in orientation and scene content*, Londýn 1987;
- N. KANAWATI, *The tomb and beyond: burial customs of Egyptian officials*, Warminster 2001;
- P. JÁNOSI, *Die Gräberwelt der Pyramidenzeit*. Mainz am Rhein: Zabern, 2006.
- P. EISNER, *Die Typologie der Felsgräber. Strukturanalytische Untersuchung altägyptischer Grabarchitektur*, Frankfurt am Main, 2004;
- G. A. REISNER, *A History of the Giza Necropolis 1*. Cambridge 1942;
- monografické řady vydávané S. HASSANEM, *Excavations at Giza*, Káhira 1929–1960, H. JUNKER, *Giza: Bericht über die von der Akademie der Wissenschaften in Wien auf gemeinsame Kosten mit Dr. Wilhelm Pelizaeus unternommenen Grabungen auf dem Friedhof des Alten Reiches bei den Pyramiden von Giza*, Lipsko a Vídeň 1929–1955, 12 dílů; řada *Giza Mastabas*, Boston, 8 dílů;
- A. WODZIŃSKA, *A manual of Egyptian pottery*, Boston 2009;
- Do. ARNOLD, ed., *Studien zur altägyptischen Keramik*, Mainz am Rhein 1981;
- Do. ARNOLD, ed., *An introduction to ancient Egyptian pottery. Fasc. 1., Techniques and traditions of manufacture in the pottery of Ancient Egypt*, Mainz am Rhein 1993;
- T. I. RZEUSKA a A. WODZIŃSKA. *Studies on Old Kingdom pottery*. Varšava 2009;
- R. SCHIESTL, a Anne SEILER. *Handbook of the pottery of the Egyptian Middle Kingdom*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2012.
- J. KREJČÍ, K. ARIAS KYTNAROVÁ, et al., *Abusir XXIV: mastaba of Werkaure*. Prague: Charles University in Prague, Faculty of Arts, 2014.
- T. RZEUSKA, *Saqqara 2., Pottery of the Late Old Kingdom: funerary pottery and burial customs*, Varšava 2006;
- A. M. DONADONI-ROVERI, *I Sarcofagi egizi dalle origini alla fine dell antico regno*, Roma 1969;
- P. JÁNOSI, „Some remarks on certain sarcophagi of the Fifth Dynasty,“ in: V. G. Callender, et al. (eds.), *Times, signs and pyramids: studies in honour of Miroslav Verner on the occasion of his seventieth birthday*, Praha 2011, str. 205-217
- B. G. ASTON, *Ancient Egyptian stone vessels. Materials and forms*, Heidelberg 1994;
- A. EL-KHOULI, *Egyptian stone vessels. Predynastic Period to Dynasty III, I-III*, Mainz am Rhein 1978;
- M. ODLER, *Old Kingdom copper tools and model tools*. Oxford: Archaeopress Publishing, 2016;
- W. V. DAVIES, *Tools and Weapons I. Axes. Catalogue of Egyptian Antiquities in the British Museum 7*. London 1987;
- C. LILYQUIST, *Ancient Egyptian Mirrors from the Earliest Times through the Middle Kingdom*. MÄS 27, Berlin C. 1979;
- W. M. F. PETRIE, *Tools and Weapons*, London 1917;
- W. M. F. Petrie, *Objects of daily use*, London 1927;

- D. STOCKS, *Experiments in Egyptian Archaeology: stone-working technology in ancient Egypt*, London a New York 2003;
- G. KILLEN, *Ancient Egyptian furniture*. Warminster: Aris & Phillips, 1980.
- L. BORCHARDT, *Das Re-Heiligtum des Königs Ne-woser-re (Rathures)*. Herausg. von F.H.F. von BISSING. Band I, *Der Bau*. Leipzig 1905;
- H. RICKE, a kol., *Das Sonnenheiligtum des Königs Userkaf. Beiträge Bf. 7/8*. Kairo 1965–69;
- H. RICKE, *Der Harmachistempel des Chephren in Giseh*, Wiesbaden 1970
- N. MOELLER. *The archaeology of urbanism in ancient Egypt: from the predynastic period to the end of the Middle Kingdom*. New York: Cambridge University Press, 2015.
- QUIRKE, S., *Lahun: A Town in Egypt 1800 BC, and the History of Its Landscape*, London 2005;
- Di. ARNOLD, *The Pyramid of Senwosret I. The South Cemeteries of Lisht. I*, New York 1988;
- Di. ARNOLD, A. OPPENHEIM a J. P. ALLEN, *The Pyramid Complex of Senwosret III at Dahshur*. New York 2002;
- J. WEGNER, J., *The Mortuary Temple of Senwosret III at Abydos*, New Heaven – Philadelphia 2007.

Doporučené weby

Digital Egypt for Universities: <http://www.ucl.ac.uk/museums-static/digitalegypt/Welcome.html>

Hierakonpolis Online: <http://www.hierakonpolis-online.org/>

IFAO: <http://www.ifao.egnet.net/>

Giza Archives: <http://www.gizapyramids.org/>

Giza-Projekt: <http://www.giza-projekt.org/>

Settlement and Cemetery at Giza: <http://www.aeraweb.org/>

Oxford Expedition to Egypt: Scene Details Database:
<http://www.oxfordexpeditiontoegypt.com/Database.php>

Meketre Project: <http://meketre.org/>

YouTube ČEgÚ: <https://www.youtube.com/user/egyptologieffcuni>